

ΚΕΙΜΕΝΑ

- extractum imperatorem eum salutavit. **Hinc** ad commilitones suos eum adduxit. Ab his in castra delatus est tristis et trepidus, dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur. Postero die Claudius imperator factus est.
- Brenno **duce** Galli, apud Alliam flumen deletis legionibus Romanorum, everterunt urbem Romam praeter Capitolium, pro quo immensam pecuniam acceperunt.
- “Ita est” inquit Accius “ut dicis; neque id **me** sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. [...] quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda;
- Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut **primum** exsulem deinde hostem te viderem? [...] Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: “intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique”? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur;

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Να μεταφράσετε τα παραπάνω αποσπάσματα.

(Μονάδες 40)

A1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στις παρακάτω λέξεις:

suos : τον αντίστοιχο τύπο στο α' πρόσωπο για πολλούς κτήτορες

tristis : τη γενική πληθυντικού αριθμού

Postero die : την ίδια πτώση στον πληθυντικό αριθμό μεταφέροντας το επίθετο στον υπερθετικό βαθμό

urbem : την αιτιατική πληθυντικού αριθμού

meliora : το θετικό βαθμό του επιρρήματος

quae (το 2^ο) : τον αντίστοιχο τύπο στον άλλο αριθμό

conspectu : τη γενική πληθυντικού αριθμού

primum : τον αντίστοιχο τύπο στο θετικό βαθμό

minaci : τον αντίστοιχο τύπο στο συγκριτικό βαθμό

moenia : τη γενική πληθυντικού αριθμού

domus : τη γενική ενικού αριθμού

mater : την αιτιατική πληθυντικού αριθμού

ego : τη γενική πληθυντικού αριθμού

(Μονάδες 15)

A2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

extractum : το β' ενικό Υποτακτικής Παρατατικού

delatus est : το β' ενικό Οριστικής Μέλλοντα

moriturum	: την αφαιρετική του σουπίνου
miseratur	: το γ' ενικό Υποτακτικής Ενεστώτα
factus est	: το α' πληθυντικό Υποτακτικής Παρατατικού
everterunt	: τη γενική πληθυντικού του γερονδιακού στο θηλυκό γένος
acceperunt	: τη γενική του γερονδίου
fore	: το γ' ενικό Υποτακτικής Παρακειμένου
scribam	: το απαρέμφατο του ίδιου χρόνου
nascuntur	: το β' πληθυντικό Υποτακτικής Μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
veni	: το β' ενικό Οριστικής Ενεστώτα στην άλλη φωνή
traxit	: το γ' ενικό Υποτακτικής Ενεστώτα
viderem	: τη μετοχή του Μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
peperissem	: το απαρέμφατο του Μέλλοντα
oppugnaretur	: το απαρέμφατο του Ενεστώτα

(Μονάδες 15)

B1. deletis legionibus : Να σχολιάσετε το είδος της μετοχής (μονάδες 2) και να την αναλύσετε στο αντίστοιχο είδος δευτερεύουσας με εισαγωγή τον cum (ιστορικό- διηγηματικό) (μονάδες 2).

(Μονάδες 4)

B2. «dum obviam turba quasi moriturum eum miseratur»: α. Να σχολιάσετε την περίπτωση λατινισμού που δηλώνεται στη δευτερεύουσα πρόταση (μονάδα 1). β. Να συμπυκωθεί στο αντίστοιχο είδος μετοχής (μονάδες 3).

(Μονάδες 4)

B3. «Num ad hostem veni?»: Να αναγνωρίσετε το είδος της παραπάνω πρότασης (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής της (μονάδα 1) και να την μετατρέψετε σε πραγματική ερώτηση (μονάδα 1).

(Μονάδες 3)

•**«ut primum exsulem deinde hostem te viderem»** : Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας (μονάδα 1), να δικαιολογήσετε την έγκλισή της (μονάδα 1) και το χρόνο εκφοράς (μονάδα 1). Να την μετατρέψετε ώστε να είναι αρνητική (μονάδα 1).

(Μονάδες 4)

F1. «ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur»: Να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου (μονάδες 2) και να το μετατρέψετε στο Γ' είδος: Υπόθεση δυνατή και πιθανή (για παρόν-μέλλον) (μονάδες 2).

(Μονάδες 4)

F2. «Galli everterunt urbem Romam praeter Capitolium» : Να μετατρέψετε τη σύνταξη της πρότασης σε Παθητική χρησιμοποιώντας την Παθητική Περιφραστική Συζυγία (μονάδες 2) και στη

συνέχεια η Παθητική Περιφραστική Συζυγία να αντικατασταθεί από το ρήμα **debeo** + τελικό **απαρέμφατο** (μονάδες 2).

(Μονάδες 4)

Γ3. «Hinc ad commilitones suos eum adduxit»: Να τραπεί σε Παθητική σύνταξη.

(Μονάδες 3)

Γ4. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τις παρακάτω λέξεις: Hinc, duce, me, primum.

(Μονάδες 4)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- αφού τον τράβηξε έξω, τον αναγόρευσε αυτοκράτορα. Από εκεί τον οδήγησε προς τους συντρόφους του. Από αυτούς μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο λυπημένος κι έντρομος, ενώ το πλήθος που τον συναντούσε τον έκλαιγε σαν μελλοθάνατο. Την επόμενη μέρα ο Κλαύδιος έγινε (αναγορεύτηκε) αυτοκράτορας.
- Όταν ήταν αρχηγός ο Βρέννος, οι Γαλάτες, αφού κατατρόπωσαν τις λεγεώνες των Ρωμαίων κοντά στον Αλλία τον ποταμό, κατέστρεψαν εντελώς τη Ρώμη εκτός από το Καπιτώλιο, για το οποίο δέχτηκαν σαν αντάλλαγμα τεράστιο χρηματικό ποσό.
- “Έτσι είναι” είπε ο Άκκιος “όπως τα λες· κι ούτε βέβαια μετανιώνω γι’ αυτό· γιατί, αυτά που θα γράψω αργότερα, ελπίζω πως θα είναι καλύτερα.[...] όσοι γεννιούνται σκληροί και πικροί, γίνονται μετά γινωμένοι και ευχάριστοι.
- Μήπως ήρθα σε εχθρό και είμαι αιχμάλωτη στο στρατόπεδό σου; Σε τέτοιο σημείο με κατάντησε η μακροζωία και τα δυστυχισμένα γηρατεία μου, ώστε να σε δω πρώτα εξόριστο και ύστερα εχθρό;[...] Παρόλο που είχες φτάσει με τόσο εχθρική διάθεση κι απειλητική, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δεν πέρασε αυτή η ιδέα από το μυαλό σου: “Μέσα σ’ εκείνα εκεί τα τείχη βρίσκονται το σπίτι μου και οι θεοί μου, η μάνα, η γυναίκα και τα παιδιά μου”; Αν λοιπόν εγώ δε σε είχα γεννήσει, η Ρώμη δε θα βρισκόταν πολιορκημένη.

A1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στις παρακάτω λέξεις:

suos : nostros

tristis : tristium

Postero die : postremis/ postumis diebus

urbem : urbes/urbis

meliora : bene

quae(το 2^ο) : quod

conspectu : conspectuum

primum : prae

minaci : minaciore

moenia : moenium

domus :	domus/ domi
mater :	matres
ego :	nostrī / nostrum

A2. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται στους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

extractum :	extraheris/-re
delatus est :	deferis/-re
moriturum :	mortuu
miseratur :	miseretur
factus est :	fieremus
everterunt :	evertendarum
acceperunt :	accipiendi
fore :	fuerit
scribam :	scripturum,-am,-um esse, scripturos,-as,-a esse
nascuntur :	nascitura sitis
veni :	veniris/ -re
traxit :	trahat
viderem :	visura
peperissem :	pariturum, ,-am,-um esse, parituros,-as,-a esse
oppugnaretur :	oppugnari

B1. deletis legionibus : Αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή με Υποκείμενό της το «legionibus». Το ποιητικό αίτιο της μετοχής (a Gallis) συμπίπτει με το Υποκείμενο του ρήματος «Galli» και γι' αυτό παραλείπεται. Αυτό συμβαίνει, διότι η Λατινική δε διαθέτει ενεργητική μετοχή για το παρελθόν. Είναι μετοχή Παρακειμένου δηλώνει το προτερόχρονο και λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα εξάρτησης «everterunt».

Ανάλυση: Cum Galli legiones delevisent

B2. dum obvia turba quasi moriturum eum miseratur»: α. Η δευτερεύουσα χρονική πρόταση εισάγεται με το χρονικό σύνδεσμο dum(σύγχρονο), ο οποίος εκφέρεται πάντα με Οριστική Ενεστώτα «miseratur» οποιοσδήποτε και αν είναι ο χρόνος του ρήματος εξάρτησης για να δηλώσει το σύγχρονο και μία συνεχιζόμενη πράξη. Πρόκειται για ΛΑΤΙΝΙΣΜΟ ΤΟΥ DUM. Στην κύρια πρόταση υπάρχει Παρακειμένος «delatus est», γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

β. Obvia turba quasi moriturum eum miserante → αφαιρετική απόλυτη χρονική μετοχή (γνήσια)

B3.

- **«Num ad hostem veni?»**: Ευθεία ερωτηματική πρόταση, ολικής αγνοίας-μονομελής.
 - Εισάγεται με το ερωτηματικό μόριο **«num»**, διότι περιμένουμε αρνητική απάντηση (ρητορική ερώτηση).
 - Πραγματική ερώτηση **«Venine ad hostem?»**
- **«ut primum exsulem deinde hostem te viderem»**: Δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση.

Στην κύρια πρόταση ως ενδεικτικό στοιχείο υπάρχει το εμπρόθετο δεικτικής αντωνυμίας **«In hoc»**.

- Εκφέρεται με Υποτακτική (δυνητική), διότι το συμπέρασμα στα Λατινικά θεωρείται μία υποκειμενική κατάσταση.
- Συγκεκριμένα εκφέρεται με Υποτακτική Παρατατικού **«viderem»** μετά από ρήμα εξάρτησης ιστορικού χρόνου **«traxit»**. Ισχύει η ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, δηλαδή το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός κύριας – δευτερεύουσας) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησης του.
- **«Ut non primum exsulsem deinde hostem te viderem»**

Γ1. «ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur»: Απλός, ανεξάρτητος υποθετικός λόγος του Β' είδους, αντίθετο του πραγματικού, όπου η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν (Υποτακτική Υπερσυντελικού) και η απόδοση στο παρόν (Υποτακτική Παρατατικού).

- **Υπόθεση**: ego nisi pariam (nisi + Υποτακτική Ενεστώτα)
- Απόδοση**: Ergo Roma non oppugnetur (Υποτακτική Ενεστώτα)

Γ2. - Urbs Roma praeter Capitolium Gallis evertenda fuit.

- Galli urbem Romam praeter Capitolium **evertere debuerunt/ -ere.**

Γ3. Hinc is ad commilitones eius adductus est (a milite).

Γ4. Hinc: Επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει την από τόπο κίνηση στο ρήμα **«adduxit»**.

duce: Κατηγορηματικός προσδιορισμός στο **«Brenno»**.

me: Αιτιατική του προσώπου που αισθάνεται τη μεταμέλεια στο ρήμα **«paenitet»**.

primum: Επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα **«viderem»**.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΚΟΥΦΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!